

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ *

Ἐπόμενοι τῷ ἐν τῷ πανελληνίῳ τούτῳ καθιδρύματι καθιερωθέντι ἔθει, καθ' ὃ ὁ νέος πρύτανης ὀφείλει, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐγκατάστασιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου νὰ προχωρηθῇ θέμα τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐκ τῆς παρ' αὐτοῦ διδασκομένης ἐπιστήμης, ἐκρίναμεν οὐχὶ ἀνάξιον ὑμῶν τὸ περὶ τῶν ἀρχαίων ἀνωτάτων Συνεδρίων τῆς Γαλλίας (Parlements), τὴν σκιαγραφίαν δηλονότι τῶν κυριωτέρων φάσεων τῆς ἱστορίας αὐτῶν, ἥτις διελευκάνθη οὐκ ὀλίγον ὑπὸ τῆς πρὸ ἐτῶν ἤδη ἀρξικμένης δημοσιεύσεως τῶν μυστικῶν πρακτικῶν αὐτῶν.

Οἱ πρέχοντες τυφλὴν πίστιν εἰς τὰς ἀξιώσεις, τὰς περιεχομένας ἐν ταῖς πρὸς τοὺς Βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ἐγγράφοις παραινήσεσι (remoultances) τινῶν ἐκ τῶν Συνεδρίων, καὶ ἰδίως τῶν τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ἀποδίδουσιν αὐτοῖς ἀρχαιοτάτην ὕπαρξιν, ἥς ἡ ἀρχὴ ἀπόλλυται ἐν τῷ βιβλῷ σκότει τῶν χρόνων. Ἀναμφισβητήτως ὅμως τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων, τὸ πρῶτον ἰδρυθὲν καὶ ἐξ οὗ κατηρτίσθησαν τὰ τῶν ἐπαρχιῶν, ὑπῆρξε πρὸ τοῦ ἔτους 1302, διότι τότε ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ὁ Καλὸς διέταξεν αὐτὸ νὰ συνέρχηται εἰς τὸ ἐξῆς δις τοῦ ἔτους ἐν Παρισίοις καὶ ἀπαξ ἐν Τολώσῃ, ἐνῶ, ὡς φαίνεται, πρότερον περιεφέρετο εἰς διαφόρους πόλεις, ὑποσχεθεὶς εἰς τὰ μέλη αὐτοῦ ἀμοιβὴν ἐκ πάντε σολδίων καθ' ἐκάστην, τὸ δὲ ἀρχαιοτάτον βιβλίον τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1312, καὶ ἡ μονιμότης τῶν συνεδριάσεων ἀπὸ τοῦ 1380.

Οὐ μόνον ἡ ἐποχὴ τῆς ἰδρύσεως τοῦ πρώτου καὶ σπουδαιοτάτου τῶν Συνεδρίων εἶναι ἀξέσβητος, ἀλλὰ καὶ ἡ χρονολογία τῆς εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν προσηύκης πολιτικῶν, διοικητικῶν καὶ νομοθετικῶν καθηκόντων. Ἡ πιθκνωτάτη ὅμως πηγὴ τούτων ἔγκειται ἐν τῷ ἀπὸ τῆς 14 ἐκτοντάετηρδος ἀνκτελέντι αὐτοῖς ἔργῳ, τῆς εἰς τὰ βιβλία αὐτῶν καταγραφῆς τῶν βασιλικῶν Διαταγμάτων (enregistrement). Ἡ καταγραφὴ τῷ ὄντι ἐνηργεῖτο δυνάμει ἀποφάσεως οὐδεμίᾳ δὲ ἀπόφασις ἄνευ διασκεψέως, οὐδὲ διάσκεψις ἄνευ ἐξετάσεως, ἄνευ ἐξελέγξεως. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τῇ Συνόδῳ ἡδύναντο ν' ἀνγκασθῶσιν εἰς τὴν καταγραφὴν δι' ἐπιτακτικῶν γράμμάτων τοῦ Βασιλέως, ἀκροωμένου τοῦ μεγάλου συμβουλίου (lettres de jussion), ἢ καὶ δι' ἀποφάσεως ἀνωτάτου δικαστηρίου, ὀνομαζομένου lit de justice, ἐκ τοῦ θρόνου, ἐξ οὗ προήδρευεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ συγχεμένου οὐ μόνον ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τῇ 10 Ἰανουαρίου 1882 κατὰ τὴν τελευτὴν τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1881-82.

ήγεμόνων, τῶν ἀρχιστρατήγων καὶ τῶν αὐλικῶν, τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν εὐγενῶν, ἐξ ὧν δηλονότι ξένων τῷ Συνεδρίῳ ἤθελεν ὁ Βασιλεὺς εἶναι δ' ἀληθές προτέτι, ὅτι εἰς τὴν πολιτικὴν, διοικητικὴν καὶ νομοθετικὴν ἐξουσίαν τῶν Συνεδρίων οἱ βασιλεῖς μετὰ κόπου πολλοῦ καὶ ἀπὸ τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος εἰσῆγαγον διαφόρους περιορισμούς· ἀλλὰ τὰ Συνέδρια, συνεπεία τοῦ δικαίωματος τῆς τῶν βασιλικῶν διαταγμάτων καταγραφῆς, προσεκέκτηντο, εἴτε νομίμως, εἴτε μὴ, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ὑποβάλλωσι τῷ βασιλεῖ παραινέσεις, τὰ δὲ ἀναγκαστικῶς καταγραφόμενα διατάγματα δυσκόλως ἐνέπνεον σέβους εἰς τὸν λαόν καὶ ἔτι δυσχερέστερον ἐξετελοῦντο. Ἡ καταγραφὴ καὶ αἱ παραινέσεις ὑπῆρξαν λοιπὸν ἡ ἀφετηρία τῆς μεγίστης δυνάμεως, ἣν τὰ ἀνώτατα Συνέδρια ἐκέκτηντο ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εὐρυτάτης ἀναπτύξεως τῆς ἰσχύος ταύτης, πολλαπλᾶ ἦσαν τὰ καθήκοντα τῶν Συνεδρίων, δυνάμενα νὰ διακριθῶσιν εἰς πέντε τάξεις, ἦτοι:

α') Καθήκοντα δικαστικά, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐδίκαζον ὡς Ἐφεστῖα καὶ ὡς ἀνώτατα δικαστήρια τὰς τε πολιτικὰς καὶ ποινικὰς ὑποθέσεις, ἐδίκαζον δ' ἐνίοτε καὶ ὡς πρωτοβάθμια, ἕνεκα τῆς ιδιότητος τῶν δίκων. Ἡ ἀρχὴ αὕτη οὐ μόνον σέβους, ἀλλὰ καὶ φόβον ἐνέπνεεν, οὐχὶ ἀδίκως, διότι ἡ προδικασία ἦτο μυστικὴ, αὐθαίρετος καὶ οὐχὶ πάντοτε ἐλευθέρᾳ τῶν βλαπτικῶν, αἵτινες ἠτίμασαν ὅλον τὸν μέσον αἰῶνα.

β') Καθήκοντα νομοθετικά. Ἐκτὸς τῶν συνήθων ἀποφάσεων, τὰ Συνέδρια ἐξέδιδον καὶ κανονιστικὰς ἀποφάσεις (*arrêts de règlement*), δι' ὧν ἡρμηνεύετο καὶ συνεπληροῦτο ὁ νόμος.

γ') Καθήκοντα πολιτικά, ἐνασκούμενα, ὡς ἐρρέθη, κυρίως διὰ τῆς τῶν διαταγμάτων καταγραφῆς καὶ διὰ τῶν πρὸς τὸν θρόνον πικραίνεισεων.

δ') Καθήκοντα διοικητικά, ἐνεργούμενα διὰ τῆς ἐπιτηρήσεως, πολλάκις δὲ καὶ διοργανώσεως τοῦ στρατοῦ, τῶν πανεπιστημίων, τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ τεχνῶν, τῶν τελωνείων, ἀγορῶν, θεάτρων, τυπογραφεῖων, διὰ τῆς ψηφίσεως φόρων, διὰ τοῦ κανονισμοῦ τῆς τιμῆς τῶν ἐδωδίων καὶ αὐτῆς τῆς πολυτελείας, κτλ.

ε') Καθήκοντα θρησκευτικά. Τὰ Συνέδρια προεμύχλησαν τῶν Βασιλέων τῆς Β' γενεᾶς κατὰ τῶν Παπῶν, ἐκήρυξαν δι' ἀποφάσεως ὅτι αἱ Σύνοδοι ὑπερέχουσι τοῦ ἀνωτάτου τούτου τῆς δυτικῆς θρησκείας ἀρχοντος, ἀντέστησαν κατὰ τῆς εἰς τὴν Ἰαλλίαν εἰσαγωγῆς τῆς ἱερᾶς ἀνακρίσεως, ὅπως ἄρκει, ὅπως δοθῇ αὐτοῖς ἄρεσις ἀμαρτιῶν, ἐξήλεγξαν τοὺς κανόνες τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ἀπηγόρευσαν πολλάκις ἱεροκλήρυγμα ἐπικίνδυνα, κατὰ τὴν κρίσιν των, πρὸς τὴν κοινωνίαν, καὶ ἐν γένει ἀνεμίχθησαν εἰς τὰ τῆς θρησκείας, ὅτε μὲν ἐπιτυχῶς πελαίοντα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ὅτε δὲ φανατικῶς πολεμοῦντα κατ' αὐτῆς, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ὑπερισχύοντος θρησκευματος.

Τοιαῦται ἀντιφάσεις μεγαλείου καὶ σμικρότητος, ἀρετῶν καὶ κακιῶν, δόξης καὶ καταπτώσεως, ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Συνεδρίων τούτων, καὶ ἐξηγοῦσιν ἴσως τὰς περὶ αὐτῶν ριζικὰς διαφωνίας τῶν ἱστοριογράφων καὶ τῶν πολιτειογράφων, οἵτινες σπανίως ἔκριναν αὐτὰ κατὰ τρόπον ὀρθὸν καὶ ἀμερόληπτον.

Ἡ ἱστορία τῶν Συνεδρίων δύναται εὐλόγως νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο μεγάλας περιόδους, ὧν ἡ μὲν πρώτη λήγει κατὰ τὸ ἔτος 1522, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φραγκίσκος ὁ Α', ὅπως πληρώσῃ τὸ ἐκ τῶν κατὰ τῆς Ἰταλίας πολέμων αὐτοῦ ἐξαντληθὲν ταμεῖόν του, εἰσήγαγε τὸ ὀλέθριον σύστημα τῆς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πωλήσεως τῶν θέσεων τῶν Συνεδρίων, καὶ ὅτε κατὰ σύμπτωσιν, οὐχὶ τυχαίαν ἴσως, ἤρξατο ἐκλείπουσα ἡ μεταξὺ τῶν βασιλέων καὶ τῶν Συνεδρίων ἀρμονία· ἡ δὲ δευτέρα περίοδος λήγει διὰ τοῦ καταργήσαντος ὀριστικῶς αὐτὰ διατάγματος τῆς 7 Σεπτεμβρίου 1790.

Ἡ πρώτη περίοδος εἶναι ἐποχὴ ἀγνοιάτης δόξης διὰ τὰ Συνέδρια, διότι συνετέλεσαν μετὰ τῶν βασιλέων ἵνα καταβάλωσι τὸν τιμαριωτισμὸν καὶ ἐδραιώσωσιν ἐν Γαλλίᾳ τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν νόμων καὶ τοῦ δικαίου. Ὁ μελετῶν τὴν ἱστορίαν τῶν Συνεδρίων, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, καταλαμβάνεται ὑπὸ βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ἐναρέτους καὶ φιλοπόνους νομικοὺς ἐκείνους, οἵτινες, διὰ τῆς διττῆς καὶ ἀκαταμαχήτου δυνάμεως τοῦ νοῦ καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, ἀπήλλαξαν τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων καταπιέσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ἀνισότητος τῶν τιμαριωτικῶν νόμων.

Κατ' ἀρχὰς τὰ Συνέδρια συνέκειντο ἐκ τῶν μεγάλων τιμαριούχων, λαϊκῶν τε καὶ κληρικῶν, ἐκ στρατιωτικῶν, οὐχ' ἦττον τῶν πρώτων ἀμαθῶν, καὶ ἐξ ἀνθρώπων τᾶξως κατωτέρως μὲν κατὰ τὸ γένος, ἀνωτέρως δὲ κατὰ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν. Οἱ πεπαιδευμένοι καὶ μετρίφρονες οὗτοι εἰσηγηταὶ τῶν ὑποθέσεων, οὓς οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι Σύεδροι περιφρόνουσιν, οἱ ἀπλοὶ μὲν οὗτοι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀληθῶς εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ καθήμενοι κατ' ἀρχὰς ἐπὶ ταπεινῶν καὶ χαμηλῶν ἐδωλίων, καὶ μὴ ἔχοντες δικαίωμα, ψήφου, κατῴρθωσιν οὐχὶ διὰ τῆς ῥαδιουργίας, ἀλλὰ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν πραγμάτων, διὰ τῆς ὑπομονῆς τε καὶ ἐπιμονῆς αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς βασιλικῆς ὑποστηρίξεως, τὴν βαθμιαίαν ἀπομάκρυνσιν τῶν ὑψηλῶν, συναδέλφων αὐτῶν, ἥτις ἐγένετο τελεία καὶ ὀριστικὴ ἐν ἔτει 1467 διὰ διατάγματος τοῦ ἰσχυροῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ', ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπαιτήσαντος ἀπὸ παντὸς συνέδρου νὰ ᾔῃαι εἰς τὸ μέλλον εὐπαίδευτος καὶ νὰ ἔχῃ δίπλωμα Πανεπιστημίου (*lettré et gradué*), ἥτοι ὅρους ἀσυμβιβάστους πρὸς τὴν εὐγένειαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ προκηρύξαντος τὸ ἰσόδιον τῶν θέσεων, ὅπερ ἐξησφάλισε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν δικαστῶν ἀπὸ τῆς κυβερνητικῆς ἐπηρείας. Ἐκτοτε ἡ

λεγομένη εὐγένεια τοῦ ξίφους ὑπεχώρησε, καὶ ιδρύθη ἡ εὐγένεια τῆς τη-
βέντου.

Ἡ μελέτη καὶ ἡ γνῶσις τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, καίπερ ἀτελής, ὑπῆρ-
ξεν ἡ πηγὴ τῆς μεγάλης ἐκείνης μεταβολῆς. Διὰ τοῦ δικαίου τούτου,
καίτοι λειτουργοῦντος νεοθευμένου ἐν ταῖς μεσημβριναῖς τῆς Γαλλίας
χώραις, ἐπικαλουμένου δ' ἐν ταῖς βορείαις ἀπλῶς ὡς γραπτοῦ λόγου, τὰ
Συνέδρια κατεπολέμησαν τοὺς τιμαριωτικοὺς νόμους, τὰ βάρβαρα ἔθιμα,
τὰς ἀλόγους καὶ ἀδίκους πράξεις· διὰ βαθμιαίου δὲ περιορισμοῦ τῆς δι-
καιοδοσίας τῶν τιμαριωτῶν ἠῤῥξασαν τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν δικαιοδοσίαν, καὶ
ἐξησφάλισαν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀναφυομένου δικαίου. Ἵνα λάβῃ τις ἰδέαν
περὶ τῆς ἀκαμάτου ἐργασίας τῶν συνεδρίων καὶ περὶ τῆς ἀπλότητος αὐτῶν
κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ, ὅτι αἱ συνεδριάσεις ἤρχιζον
τὸ μὲν θέρος ἀπὸ τῆς 6 π. μ. ὥρας, τὸν δὲ χειμῶνα πρὸ τῆς 7, ὅτι ἐγί-
νοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διπλαῖ συνεδριάσεις καθ' ἑκάστην, ὅτι οἱ δι-
καστὰὶ δὲν ἠδύναντο νὰ μεταδύνωσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἰμὴ πεζῇ καὶ
ἀπερίττως ἐνδεδυμένοι, δικφυλάττοντες ὅλην τὴν πομπὴν πλουσίων στο-
λῶν διὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῶν, καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1561 εἰσέτι ἐλάμ-
βανον ὡς μισθὸν ἀτρύτων κόπων 375 λίτρας κατ' ἔτος! τὰ δὲ μικρὰ
δῶρα, ἅτινα ἐδέχοντο τότε παρὰ τῶν διαδίκων, εὐλόγως ὠνομάζοντο
épicés, συνιστάμενα εἰς γλυκίσματα, κομρέτα καὶ ζάκχαριν.

Ὅτε ὅμως αἱ θέσεις τῶν Συνεδρίων ἤρξαντο γινόμεναι ἀντικείμενον ἐμ-
πορίας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τῶν κατόχων αὐτῶν, οἵτινες μετε-
βίβαζον αὐτὰς εἰς ἄλλους ἀντὶ τιμῆματος, ἡ ἀπλὴ ζάκχαρις ἔπαυσεν οὕσα
γλυκεῖα, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐζητήθησαν καὶ ἐδόθησαν γλυκύτερα δῶρα· ἡ
δὲ ὑπέληψις, ἥς ἀπέλαυνον τὰ Συνέδρια, ἔπαυσεν οὕσα πάντοτε ἀσάλευτος
ὡς πρότερον, καὶ ὑπέστη πολλὰς ὑψώσεις καὶ καταπτώσεις, ἀναλόγως τῶν
πράξεων αὐτῶν καὶ τοῦ αἵποτε κυμαίνοντος ρεύματος τῆς κοινῆς γνώ-
μης. Τοιοῦτον εἶναι τὸ θέαμα, ὅπερ παρίττησιν ἐν γένει, κατὰ τὴν δευ-
τέραν αὐτῆς περίοδον, ἡ ἱστορία τῶν Συνεδρίων.

Καθ' ὅλην τὴν 16 ἑκατονταετηρίδα ἀδίκηκοποι ὑπῆρξαν αἱ μεταβολαὶ
καὶ αἱ ἀντιφάσεις, αἳ ὑπέστησαν αἱ θρησκευτικαὶ ἰδέαι καὶ πράξεις αὐ-
τῶν. Οὕτως, ὅτε μὲν ἀπέφευγον νὰ δικάσωσι τὰς ἐπὶ αἵρέσει κατηγορίας,
ὅτε δὲ ἤριζον πρὸς τὸν Κλήρον, ὅπως ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἐκδί-
κασιν τοιούτων κατηγοριῶν. Ἡ αὐστηρότης, ἡ μὲλλον ἡ ὁμότης καὶ ἡ
ἐπιείκεια ἐπάλαμον καὶ διεδέχοντο ἀλλήλας. Τῇ 22 Δεκεμβρίου 1550, τὸ
Συνέδριον τῶν Παρισίων κατεδίκασεν εἰς τὸν διὰ πυρᾶς θάνατον τὸν σύ-
νεδρον Anne du Bourg, τὸν τοσοῦτον εὐγλώττως ὑπερασπίσαντα τὴν ἐλευ-
θερίαν τῆς συνειδήσεως ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει καὶ ἐνώπιον τοῦ βασι-
λέως Ἑρρίκου τοῦ Β'. ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1561, τὸ αὐτὸ Συνέδριον ἀπε-
φάσισεν ἐν ὁλομελείᾳ, ὅτι ἡ βαρυτάτη κατὰ τῆς αἵρέσεως ποινὴ ἤθελεν

εἶσθαι ἢ ἐξορία. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἀπεποιήθη νὰ καταγράψῃ τὸ διάταγμα τοῦ Ἰανουαρίου 1562, ὅπερ ἐχρηγῇ εἰς τοὺς Διαμαρτυρομένους τὴν ἐλευθερίαν τῆς λατρείας· ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1585, Ἑρρίκος δ' Γ', ὅπως κατορθώσῃ τὴν καταγραφὴν τοῦ πρώτου κατὰ τοῦ καλδινισμού διατάγματος αὐτοῦ, ἠναγκάσθη νὰ καλέσῃ τὸ Συνέδριον ὅπως συνέλθῃ μετὰ τῶν μεγιστάνων ὑπὸ τὴν προεδρίαν του (lit de justice), τὸ δὲ Συνέδριον μόνον μετὰ ζωηρὰς παραινέσεως πρὸς τὸν βασιλέα κατέγραψε τὸ ζητούμενον διάταγμα.

Δὲν πρέπει ὁμως νὰ ἐκπλήττωσιν ἡμεῖς πολὺ αἱ τοιούται μεταβολαὶ καὶ πλινφθίαι τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν τῶν Συνεδρίων, ἀφοῦ ὁλόκληρῃ ἢ κοινῶν τοῦ 15^{ου} αἰῶνος ἔπασχε τὸ αὐτὸ νόσημα, ἢ δὲ διαφωνία, ἢ διαίρεσις καὶ ἢ ἀντίφασις ἐπεκράτουν καὶ ἐν τῷ κόλπῳ τῶν οἰκογενειῶν, μὴδὲ τῆς βασιλικῆς ἐξουσιουμένης. Μήπως, ἐνῷ ὁ βασιλεὺς Φραγκίσκος δ' Α', διὰ τῶν δικταγῶν τοῦ τῶν ἐτῶν 1539 καὶ 1542, συνέστησεν εἰς τὰ Συνέδρια μείζονα αὐστηρότητα κατὰ τὴν τιμωρίαν τῶν αἰρετικῶν, αἱ δὲ κατ' αὐτῶν βάσανοι καὶ αἱ πυρεταὶ ἦσαν ἐν ὅλῃ τῇ δόξῃ αὐτῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀφίλου τῶν γραμμάτων, μήπως, τότε ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, Μαργαρίτα d'Angoulême, σύζυγος τοῦ Ἑρρίκου Ἀλβέρτου, βασιλέως τῆς Ναβάρρας καὶ διοικητοῦ τῆς Γουιέννης (Guyenne), ἡ πρώτη ἐν Γαλλίᾳ γυνὴ, εἰρήσθω ἐν περὶδῳ, ἦτις μετέβη εἰς Συνέδριον, τὸ τῶν Βορδιγάλων δηλονότι, καὶ ἔλαβεν αὐτόθι τὸν λόγον, δὲν ἔλαμψεν ὡς πρῆγγορος ἄγγελος τῶν διαμαρτυρομένων, δώτακα ἄτυλον ἐν ἔτει 1533 καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Καλδῖνον; Ἀλλὰ τὸ παρελθὼν τῶν Συνεδρίων ἐδικαίου τὴν προσδοκίαν μείζονος παρ' αὐτοῖς σταθερότητος ἰδεῶν καὶ χαρακτῆρος.

Κατὰ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν πορείαν περπατρεῖται ἡ αὐτὴ ταρχχὴ, ἢ αὐτὴ ἀπταξία. Συνεχῶς σφρατρίζομεν ξένας ἐξουσίας καὶ θεωροῦνται ἐκυτὰ ὡς ἐπιτρόπους τῶν βασιλέων, ὑπακούπτοντα δὲ εἰς τὴν θέλησιν αὐτῶν, ὅτε ἐξεδηλοῦτο ἰσχυρῶς, ὠρελήθησαν ἀπὸ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πολέμων Φραγκίσκου τοῦ Α', ἵνα περιορίσωσι τὴν ἐξουσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, δουκίσσης d'Angoulême, ὡς ἀντιβασιλείσης, ὁ δὲ βασιλεὺς, καίπερ ἐπικαλεσθεὶς τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν πρὸς ἀκύρωσιν τῆς συνθήκης τῆς Μαρδίτης (1526), ὡς μὴ καταγραφείσης παρ' αὐτῶν ἐν τοῖς βιβλίοις των, ἠκύρωσε τοὺς περιορισμοὺς ἐκείνους καὶ ἀπηγόρευσεν αὐτοῖς εἰς τὸ μέλλον πᾶσαν μεταβολὴν τῶν νόμων, ἐπιτρέψας μόνον νὰ ὑποβάλλωσι παραινέσεις, ὧν ἕκτοτε ἐγένετο τοιαύτη κατάχρησις, ὥστε πολλάκις ἠναγκάσθησαν ν' ἀνακαλέσωσι τὰς πράξεις αὐτῶν, ἐνίοτε δὲ ἐξωρίσθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν πρὸς μεγίστην βλάβην τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑπολήψεως. - Κατὰ τὸ ἔτος 1542, τὰ Συνέδρια ἠρνήθησαν τὴν καταγραφὴν τοῦ ἀπὸ 23 Μαρτίου διατάγματος, δι' οὗ ἠυξάνετο ὁ ἐπαχθέστατος τῷ λαῷ φόρος ἐπὶ τοῦ ἁλατος, καὶ μόνον εἰς αὐστηρὰς δικτα-

γὰς ὑπεχώρησαν· ἀλλὰ βραδύτερον μετέσχον τῶν ταραχῶν, αἵτινες ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν βασιλείαν Ἑρρίκου τοῦ Β' (1547-1559) καὶ κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα Καρόλου τοῦ Θ', ὅστις ἅμα ἐνηλικιωθεὶς τοῖς ἀπηγόρευσε νὰ φέρονται εἰς τὸ ἐξῆς ὡς κατὰ τὴν ἀνηλικιότητά του, διατάξας νὰ περιορίζωνται εἰς τὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἑρρίκου τοῦ Γ' (1574-1589) συνώμασαν μετὰ τῆς οἰκογενείας de Guise κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἑρρίκου de Guise καὶ τοῦ καρδινάλιου ἀδελφοῦ του, προέβησαν εἰς ἀνακρίσεις κατ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως! Δολοφονηθέντος δὲ τούτου, ἀπεφάνησαν κατὰ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἑρρίκου τοῦ Δ', ὃν ὅμως κατόπιν ὑπεστήριξαν.

Κατὰ τὴν 17 ἑκατονταετηρίδα, τὰ Συνέδρια ἔλαβον ἐνεργότατον μέρος εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς καὶ συμμετέσχον ὅλων τῶν κατὰ τὰς ἀνηλικιότητας Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' καὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ταραχῶν. Κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα τοῦ πρώτου, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς γενικῆς συνελεύσεως τοῦ ἔθνους, λεγομένης τότε États Généraux, ἐκ τοῦ ὅτι περιεῖχεν ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν τάξεων (états), τοῦ κλήρου δηλονότι, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς μεσαικῆς τάξεως, τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων ἐξέδωκε τῇ 28 Μαρτίου 1643 ἀπόφασιν, συγκυλοῦσαν εἰς συνδιάσκεψιν τοὺς πρίγκιπας, τοὺς δούκας, τοὺς ὁμοτίμους καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Στέμματος· τῆς δὲ ἀντιβασιλείας Μαρίας τῶν Μεδίκων ἀπαγορευσάσης τὴν συνεδρίαν, τὸ Συνέδριον ἔπεμψε πρὸς αὐτὴν ζωνηρὰς παραινέσεις, ὧν ἡ διαγραφὴ διετάχθη δι' ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου τῆς βασιλείας. Μετ' ὀλίγον τὸ Συνέδριον, ἀρνηθὲν νὰ κατεγράψῃ διάταγμα τι κατὰ τοῦ δουκὸς τῆς Ὀρλεάνης, ἐκλήθη εἰς τὸ Λουβρὸν καὶ ἡ ἀπόφασίς του ἐξεσχίσθη, γονυπετούντων τῶν Συνέδρων! Καθ' ὅλην δὲ τὴν ὑπουργίαν τοῦ δουκὸς de Richelieu, τὰ Συνέδρια ὑπέκυψαν εἰς τὴν σιδηρὰν θέλησιν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός.

Μετὰ τὸν θάνατον Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' (1643), τὰ Συνέδρια ἐπανεκτήσαντο ὅλην τὴν ἰσχύν καὶ τὸ θάρρος αὐτῶν. Τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων ἠκύρωσε τὸ συμβούλιον τῆς ἀντιβασιλείας, ὅπερ εἶχε συστήσει ἡ διαθήκη τοῦ βασιλέως, καὶ ἐν βασιλικῇ συνεδριάσει (lit de justice), προεδρευομένη τῇ 18 Μαΐου ὑπὸ τοῦ τότε πενταετοῦς βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', προεκήρυξεν ἀντιβασίλισσαν τὴν μητέρα αὐτοῦ. Ἄνγκν τὴν Αὐστριακὴν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1648, βλέπον ὅτι δὲν εἰσηκούετο ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ Μαζαρίνου, οὗτινος ἀπεδοκίμαζε τὰ οἰκονομολογικὰ σχέδια καὶ τὴν ἐν γένει πολιτικὴν, καὶ ἔχον ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν κοινὴν γνώμην, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ νόμιμον, ὅπερ δὲν συμβαδίζει πάντοτε μετ' αὐτῆς, ἐξέδωκε τὴν λεγομένην ἀπόφασιν τῆς ἐνώσεως (arrêt d'union), δι' ἧς προσεκάλει εἰς συνδιάσκεψιν κατὰ τῆς αὐλῆς τὰ λοιπὰ συμβούλια τοῦ Κράτους, μεταβάλλον οὕτως ἑαυτὸ εἰς σῶμα κυρίως πολιτικόν· διατάξαντος δὲ τοῦ Μαζαρίνου τὴν σύλληψιν δύο Συνέδρων, ἧτοι τοῦ προέδρου Blancménil καὶ

τοῦ Συνέδρου Broussel, ὁ λαὸς τῶν Παρισιῶν ἔλαβε τὰ ὅπλα καὶ ἤρξατο ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὴν ἐννομασίαν «Σφενδόνη» (Fronde), εἰς ἣν τὰ Συνέδρια ἀνεμίχθησαν τοσοῦτον φανερώς καὶ ἐνεργῶς, ὥστε τὸ ἐν Βορδιγάλλοις κατήρτισαν ἰδίαις δαπάναις ὁλόκληρον σύνταγμα, διαικούμενον ὑπὸ τοῦ Συνέδρου René le Queux, ἐπονομαζομένου Franquart ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ.

Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ἡ στᾶσις αὕτη ἦτο πόλεμος καλῶν, ὅσον καὶ ὅπλων, καὶ ὅτι ζωηρῶς συμμετέσχον αὐτῆς καὶ αἱ γυναῖκες, οἷον ἡ δεσποινὶς de Montpensier, ἀνεψιὰ τοῦ βασιλέως, ἡ δούκισσα de Montbazou, φίλη τοῦ δούκῃς de Beaufort, ἡ δούκισσα de Longueville, ἥτις πρέσβυν ἐπὶ τινι χρόνῳ εἰς τὸ κόμμα τῶν σφενδονητῶν καὶ αὐτὸν τὸν στρατάρχην Turenne. Διὰ τοῦτο ἔσως ὁ ἐμφύλιος οὗτος πόλεμος ὑπῆρξε τόσοι ἐπικίνδυνος διὰ τὴν Γαλλίαν· ἀλλὰ καὶ γυνὴ ἔσωσε ταύτην ἐκ τοῦ ὀλέθρου, ἡ βασίλισσα δηλονότι, ἥς ἡ μεγαλοφυΐα ἐδιπλασιάζετο ἐκ τῆς τοῦ Μαζαρίνου, καὶ ἥτις, ἐπωφεληθεῖσα ἐκ τῶν διακρίσεων τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, κατέπνυσεν ὁριστικῶς τὸν πόλεμον κατὰ τὸ ἔτος 1653, ὅτε ἐχορήγησε καὶ εἰς τὰ Συνέδρια γενικὴν ἀμνηστείαν. Ἐὰν δὲ τότε ἀντὶ τοῦ Ἰταλοῦ Μαζαρίνου ἐκυβέρνηα ὁ Richelieu, οὗτος ἀντὶ ἀμνηστείας ἤθελε βεβαίως κόψει κεφαλὰς.

Ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' δὲν ἐλητμόνησεν, ὅτι τὰ Συνέδρια εἶχον δείξει ἐχθρικὴν διαγωγὴν κατὰ τῆς Αὐλῆς. Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀμνηστείαν, ὅτε τὸ Συνέδριον τῶν Παρισιῶν ἤθελε νὰ ἐπιθεωρήσῃ νέα τινὰ οἰκονομολογικὰ διατάγματα, οὗτος εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ μεγάλου τμήματος αὐτοῦ (Grande chambre) φέρων ἐνδύματα κυνηγοῦ καὶ μάστιγα εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἀπηγόρευσεν ἐντόνως τὴν ἐπιθεώρησιν. Δέκα ἔτη βραδύτερον ἀντικατέστησε τὴν ἐπωνυμίαν τῶν Συνεδρίων «κυριαρχικὰ δικαστήρια» (Cours souveraines) διὰ τοῦ ἐνόμματος «ἀνώτερα δικαστήρια» (Cours supérieures) καὶ ἐξώρισεν ἓνα ἐκ τῶν προέδρων, διαμαρτυρηθέντα κατὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης· ἐν ἔτει δὲ 1667 ἐξέδωκε διάταγμα, καταγραφὴν ἀμέσως ἐν βασιλικῇ συνεδριάσει ὑπὸ τὴν προεδρίαν του (Lit de justice) καὶ ὑποχρεῶν μὲν τὰ Συνέδρια νὰ καταγράφωσιν ἀνυπερθέτως πᾶν διάταγμα προσχόμενον αὐτοῖς παρ' ἀντιπροσώπου τοῦ βασιλέως, ἐπιτρέπον δ' αὐτοῖς, ὅσάκις τὰ διατάγματα τοῖς ἐπτέλλοντο ἀπλῶς, νὰ ὑποβάλλωσι παρατηρήσεις ἐντὸς ὀκτὼ τῶν πολὺ ἡμερῶν, καὶ διατάσσον ὅτι, παρερχομένης τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ διάταγμα ἐλογίζεται δημοσιευθὲν καὶ οὐδέποτε αἱ παραινέσεις ἠδύναντο ν' ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἐννοεῖται ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν βασιλικὴν θέλησιν, ἐνηργήθησαν καὶ αἱ θρησκευτικαὶ πράξεις τῶν Συνεδρίων, οἷον ἡ καταγραφή τῶν κατὰ τῶν Ἰαννουιστῶν βουλλῶν τοῦ Ηάπα (1655), τῶν διατυπώσεων (formulaire) τοῦ γαλλικοῦ κλήρου (1664) τοῦ διατάγματος δι' οὗ ἀνεκλήθη τὸ τῆς

Νάντης (1685) κτλ. Ταῦτα ὅμως δὲν ἐξετελέσθησαν ἄνευ ἀντιρρήσεων τῶν Συνέδρων.

Μετὰ τὸν θάνατον Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' (1715), τὰ Συνέδρια ἐξεδικήθησαν. Ὁ δούξ τῆς Ὁρλεάνης ἀπέδωκεν αὐτοῖς πλήρως τὸ δικαίωμα τῶν παραινέσεων, τὸ δὲ Συνέδριον τῶν Παρισίων ἠκύρωσε τὴν διαθήκην τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ ἐπανελάβε τὴν διομασίαν τοῦ κυριαρχικοῦ δικαστηρίου. Τρία ἔτη κατόπιν, δικαίως φοβηθέν τὰ χαρτονομίσματα τῆς τραπέζης τοῦ Law, ἀπηγόρευσε τὴν παρκαλοῦσθαι αὐτῶν εἰς πάντας τοὺς εἰσπρακτορὰς καὶ ἀπηύθυνε παραινέσεις πρὸς τὸν βασιλέα, δι' ὧν ἐδήλωσεν ὅτι ἦτο ὑπεύθυνον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τὸ ἔθνος. Ἀλλ' ὁ ἀντιβασιλεὺς, προστατεύων μετὰ τῆς αὐλῆς τοῦ τὸν οἰκονομολόγον ἐκεῖνον, ἐπειράθη νὰ καταργήσῃ ἐκ λέου τὸ δικαίωμα τῶν παραινέσεων καὶ ἐπεμψεν εἰς τὰ Συνέδρια τὸ ὑπὲρ τῆς τραπέζης ἐκείνης διάταγμα δι' εἰδικῶν ἀπεσταλμένων· ἠπατήθη δὲ τοσοῦτον ἐπὶ τῆς ἀξίως τοῦ Law, ὥστε ἐπελθούσης τῆς χρεωκοπίας κατὰ τὸ ἔτος 1720, ἐξώρισεν εἰς τὴν πόλιν Rouen τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων, τὸ διατάζαν τὴν προσωποκράτησιν τοῦ ἀγύρτου!

Βασιλεύσοντας Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ', νέα ἀνεφύη διαφωνία μεταξὺ τῆς βασιλείας καὶ τῶν Συνεδρίων· ἐνεκα τῆς αἵρέσεως τῶν Ἰανсениστῶν, ἥς ἀληθῆς ἰδρυτὴς ὑπῆρξεν ὁ διδάκτωρ τοῦ ἐν Λοδανίῳ (Louvain) πανεπιστημίου Μιχαὴλ Βάιος, ὁ συγγραφεὺς περὶ τῆς χάριτος ἐν ἔτει 1552, εἰ καὶ ἡ αἵρεσις ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν αὐτῆς ἐκ τοῦ Ἰανсениού, καθηγητοῦ τῆς θεολογίας ἐν Λοδανίῳ καὶ ἐπισκόπου ἐν Ὑπροις τῆς Ὀλλανδίας. Ὁ θεολόγος οὗτος ἐπανελάβε καὶ ἀνέπτυξε τὰς ὑπὸ τῶν παπῶν Πίου τοῦ Ε' καὶ Γρηγορίου Ε' καταδικασθείσας τοῦ Βαίου θεωρίας ἐν συγγράμματι, ἐπιγραφομένῳ «*Aύγουστίνος*», ὅπερ ὅμως δὲν ἐτόλμησε νὰ δημοσιεύσῃ ζῶν, ἰδὼν τὸ φῶς ἐν ἔτει 1640, μετὰ τὸν ἐκ τοῦ λοιμοῦ θάνατον τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ. Ὁρεῖλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ αἵρεσις αὕτη φαίνεται ἡμῖν ἡκιστα ἀξία τοῦ θορύβου καὶ τῶν παθῶν, ἅτινα ἐξήγειρε καθόσον οὔτε τὴν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου καθιέρου, οὔτε τὴν παντοδυναμίαν καὶ παναγαθίαν τοῦ Θεοῦ ὡμολόγει, ὑποστηρίζουσιν ὅτι πρὸ τοῦ ἀμαρτήματος τοῦ Ἀδάμ ἡ χάρις ὑπετάσσεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι μετὰ τὸ ἀμάρτημα αὐτοῦ, μεμολυσμένου ὄντος, μόνη ἡ χάρις, ἅρα οὐχὶ καὶ ἡ ἐλευθέρα βούλησις, δύναται νὰ θαλάσῃ τὸ κακὸν, καὶ ὅτι ἡ χάρις καταστρέφει τὴν ἐλευθέραν βούλησιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Πάπαι καὶ ἰδίως Οὐρβανὸς ὁ Ε' διὰ τῆς βούλλας «*ἐν ἐξόχῳ*» in eminenti (1642) καὶ Κλήμης ὁ ΙΑ' διὰ τῆς βούλλας «*ὁ μονογενὴς*» unigenitus (1743), οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ Ἰησουῖται καταδίκασαν τὴν αἵρεσιν τῶν Ἰανсениστῶν, ἐνῶ τότε φιλόσοφοί τινες καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ κατωτέρου κλήρου τὴν ἡσπάζοντο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐμφανῶς, τὰ Συνέδρια, καὶ ἰδίᾳ τὸ τῶν

Παρισιών, ζωηρὰς ἔτρεφον πρὸς αὐτὴν συμπαθείας. Ἐφ' ὅτον ὁμοῦς ἔζη Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', τὰ αἰσθήματα ταῦτα δὲν ἐξεδήλωθον· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ κληρὸς ἠρνεῖτο τὴν μετὰληψιν εἰς τοὺς ὀπκδοὺς τῆς αἰρέσεως ἐκείνης, τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων συνελθὼν ὁλομελῶς τῇ 5 Μαΐου 1753 ἐδήλωσεν, ὅτι ἐγκατέλιπε τὰ δικαστικὰ καθήκοντα, ὥπως ἀσχοληθῇ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δημοσίας ἡσυχίας κατὰ τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ κλήρου! Ἡ ἀπάντησις τῆς βασιλείας δὲν ἐδράδυνε· τὸ μέγα τυτμήμα τοῦ Συνεδρίου ἐστάλη πάλιν εἰς Ρουεῖσε, ἐνθα ἔμεινεν ἐν ἐξορίᾳ μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1754, ὅτε ἀνεκλήθη ἕνεκα τῆς δημοτικότητος ἥς ἀπῆλθεν.

Δύο ἔτη βραδύτερον ἤρξατο ὁ ἑπταετής πόλεμος, ἐξ οὗ ἡ Γαλλία ἀπώλεσε τὸν Καναδᾶν, τὴν νέαν Σκωτίαν, καὶ τὰς Ἰνδικὰς κτήσεις αὐτῆς, ἡ δὲ Ἀγγλία ἰδρύσατο τὴν ἐν Ἰνδίαις ἐξουσίαν. Εἰς μάτην τὰ Συνέδρια ἐπειράθησαν ν' ἀναγκαιώσωσι τὴν πρὸς τὸν πόλεμον βοπὴν, ἀρνούμενα τὴν κατὰγκρῆν τῶν οἰκονομολογικῶν διαταγμάτων, συμπαχοῦντα μάλιστα ἐπὶ τούτῳ πρὸς ἀλλήλα διὰ τῶν τότε ἰδουμένων τάξεων (classes), εἰς μάτην δὲ τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου τῶν Παρισίων προέβησαν μέχρι παραιτήσεως ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῶν. Ἡ ῥῆξις μεταξὺ τῆς βασιλείας καὶ τῶν Συνεδρίων ἦτο πλήρης!

Ἡ σπουδαιότερη πρῆξις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρξεν ἡ κατὰργησις τοῦ τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ ἡ δήμευσις τῶν κτημάτων αὐτῶν, ἐν ἔτει 1762. Ἐννέα ἔτη βραδύτερον, ὑπουργοῦντος τοῦ Μωπαῦ, ἀφοῦ ἀπέτυχε πᾶν ἄλλο μέσον ἵνα τὰ Συνέδρια πκύσωσι τῶν παραινήσεων καὶ τῆς ἀρνήσεως τῆς κατὰγκρῆς, τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων ἐξωρίσθη πάλιν, τὰ δὲ δικαστικὰ αὐτοῦ καθήκοντα ἀνετέθησαν εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ βασιλέως, ὅπερ τὸ κοινὸν ὠνόμασεν ἐμπειρικῶς Συνέδριον τοῦ Μωπαῦ. Ἐὸ βίαιον τοῦτο μέτρον ἐξήγειρε τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν, οἱ δικηγόροι ἠρνήθησαν νὰ συζητήσωσιν ἐνώπιον τοῦ νέου δικαστηρίου, καὶ βροχή λιθέλλων ἔπεσε κατὰ τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ ὑπουργοῦ.

Ἡ κατὰστασις αὕτη ἔπαυσε μόνον κατὰ τὴν εἰς τὸν ὀρόνον ἀνάδοσιν Λουδοβίκου ΙΓ', ἀνακαλέσαντος ἐν ἔτει 1774, τὸ Συνέδριον καὶ ἐξορίσαντος τὸν Μωπαῦ, ὅστις ἐξεδικήθη γενναίως ἀφίσας εἰς τὸ ἔθνος διὰ τῆς διαθήκης του κληροδότημα ἐξ 800,000 φράγκων. Ἀλλ' ἡ πρώτη χρῆσις, ἣν τὸ Συνέδριον ἐποιήσατο τῆς ἐξουσίας του, ἐγένετο διὰ τῆς συμπράξεως μετὰ κλήρου, τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν μεγάλων τραπεζίτῶν, κατὰ τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων τοῦ ἀρίστου ὑπουργοῦ Turgot, ὅστις ἀπαυδήσας ἀπεσύρθη τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1776. Αἱ σπατάλαι τοῦ ὑπουργοῦ de Calonne εὗρον ἀσπόνδους ἐχθροὺς ἐν τοῖς συνεδρίοις, αἱτινα τότε προὐκήρυξαν τὴν ἀρχὴν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῶσι φόροι ἄνευ τῆς συναίνεσεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους. Ὁ λαὸς ὁμοῦς ἐγνώριζεν,

ὅτι τὰ Συνέδρια δὲν προσκλήρυντον τότε τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐκ διαφέροντος πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδίων αὐτῶν προνομίων. Δι' οὗτο ἐν ἔτει 1789 συνεκλήθη ἡ ἐθνοσυνέλευσις, ἣτις κατόπιν ἐκηρύχθη Συντακτικὴ, ὁ μέγας ῥήτωρ *Mirabou* ἐπωφελήθη, ἐκ τοῦ ὅτι τὰ Συνέδρια διετέλουν ἐν διχοποσίᾳ, ὅπως ἐκφωνήθη τὰς λέξεις ταύτας, αἵτινες ὑπῆρξαν ἡ κατὰ δίκην αὐτῶν: «Ἀφοῦ εὐρίσκονται ἐν διχοποσίᾳ, οἱ μὲν ὡς ἐν αὐτῇ: ὅταν δ' ἔλθῃ ἡ ὥρα, θέλουσι μεταβῆναι ἐκ τῆς ἀγωνίας εἰς τὸν θάνατον». Οὗτο μετὰ τὸ ἀπὸ 2 Νοεμβρίου 1789 διάταγμα, ὅπερ παρέτεινε τὴν ἀγωνίαν ταύτην μέχρις οὗ ἐκδοθῇ ὁ νέος δικαστικὸς ὀργανισμός, ἐπῆλθεν ὁ θάνατος διὰ τοῦ ἀπὸ 7 Σεπτεμβρίου 1790 διατάγματος, ὅπερ κατήργησεν ὀριστικῶς τὰ Συνέδρια, λόγῳ ὅτι τὸ ἔθνος δὲν συμμετείχε τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν· εἰς ἐπίμετρον δέ, τὰ ἐπικρασιατικὰ δικαστήρια κατεδίδασκαν εἰς τὴν λαϊμητόμον 35 μέλα τοῦ Συνεδρίου τῶν Παρισίων, 57 τοῦ ἐν Τολώσῃ, 27 τοῦ ἐν Βορδιγάλλοις καὶ ἄλλα προσέτι.

Ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων Συνεδρίων τῆς Γαλλίας δυνάμεθα νὰ πορευθῶμεν, πολλὰ διδάγματα. Ἀλλὰ τὸ πολυτιμότεον ἴσως, καὶ τὸ μᾶλλον ἄξιον μελέτης καὶ σκέψεως εἶναι τὸ ἐκ τοῦ ὅσπου μέρους αὐτῆς ἐξαγόμενον. Τὰ Συνέδρια κατεστράφησαν, διότι παρεγνώρισαν ἀνακρισιβήτητον νόμον ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς. Διὰ τῆς περισωθείσης αὐτῶν δυνάμεως διὰ τῆς τακτικῆς αὐτῶν λειτουργίας, διὰ συνετῆς καὶ ἀληθῶς φιλοπατρίδος συμπεριφορᾶς, διὰ θαυμασίας καὶ σταθερᾶς πρὸς τὰ πρόσω πορείας, ἠδύναντο κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' νὰ συντελέσωσιν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἰδρυσιν νέας τάξεως πραγμάτων, συμφώνου πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἠδύναντο καὶ συμβάλλωσιν εἰς τὴν ἐδραίωσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐσότητος ἐπὶ τῶν κρηπιδῶν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου· ἀλλὰ, περιπεσόντα ἀπερισκέπτως εἰς τὰς βιαίας ἀντιλογίας, ἀντιστρατευόμενα συστηματικῶς κατὰ παντὸς προτεινομένου μέτρου, εἴτε ἐρῶς εἴτε ἐσφαλμένου, εἴτε δικαίου εἴτε ἀδίκου, ἀμελοῦντα δὲ νὰ προτείνωσι τὰ δυνάμενα νὰ σώσωσιν ἑαυτὰ καὶ τὴν Γαλλίαν ἐκ τῆς ἐπικειμένης θυσίας, θυσιάζοντα τὰ πάντα εἰς ἄκαρπον δημοκρατίαν καὶ καλύπτοντα ὑπὸ τὸ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους διαφέρον τὸν πόθον τῆς διατηρήσεως καὶ αὐξήσεως τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐξουσιῶν καὶ προνομίων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξήγειραν τὴν ἀντίδρασιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς αὐλῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἠρέθισαν τὸν λαὸν καὶ ὤθησαν αὐτὸν πρὸς τὴν βίαν, ἥς ἐγένοντο θύμα. Σκληρὰ βεβηλῶς ἡ ἐσχάτη τιμωρία αὐτῶν, διότι εἶχον παρὰ σκευὴ σπουδαίας ὑπηρεσίας, διότι ἐν αὐτοῖς ἐμορφώθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν οἱ *Moté*, οἱ *Lamoignon*, οἱ *Talon*, οἱ *d'Aguesseau*, οἱ *Séguier*, οἱ *Montesquieu* καὶ τόσοι ἄλλοι διαπρέψαντες εἰς τὴν φιλοσοφίαν τὴν νομικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν, καὶ διότι μεταρρυθμιζόμενα ἠδύναντο νὰ κατεστῶσιν ὠφελιμώτατα καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλὰ τὸ παρελθὸν λησμο-

νεῖται, τὸ δὲ μέλλον μὲς διαφεύγει! Τὰ συνέδρια κατεστράφησαν καὶ οἱ
σύεδροι ἐθνατώθησαν, διότι κατὰ τὸ σοφὸν λόγιον, ὁ σπείρων ἀνέμους
θερίζει τρικυμίας!

Ν. Δαμασκηνός,

Η ΤΑΝΑΓΡΑΙΑ ΚΟΡΗ

ΗΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΕΡΩΣ

ΛΙΜΙΑΙΟΣ ΤΩ ΡΑΘΥΛ

Ἐν Περιόλῳ τῇ 1 Σεπτεμβρίου 187 . .

Ὅταν, φίλε μου, πρὸ δύο ἐτῶν ἦλθες νὰ μὲ ἀποχαιρετήσης, ἤμην,
ὡς ἐνθυμεῖσαι, συλλογεὺς ἐνθερμος, κατὰ τι μηχανικὸς καὶ μισάνθρωπος,
ἀγαπῶν μᾶλλον νὰ ζῶ μετὰ τῶν νεκρῶν ἢ μετὰ τῶν ζώντων καὶ
προτιμῶν μικρὸν κυανόχρουν ἐκ πορσελάνης δοχεῖον ὅλων τῶν χρυσοφυ-
λακίων ὑπουργῶν ἢ τραπεζίτων. Ὁ οὕτως ἀγαπῶν τὴν τέχνην καὶ τὰ
βιβλία δὲν ἔχει τι νὰ αἰσχύνηται διὰ τὴν ἀεργὸν ζωὴν τοῦ ἐσυνείθησεν
εἰς αὐτὴν ἐνωρί, ὡς ἐκ τῆς πυρετώδους αὐτῆς μανίας μου ἥτις μὲ καθί-
στα ἀνέκτανον διὰ πᾶσαν τακτικὴν ἐργασίαν. Πρὶν εἴκοσι λοιπὸν μηνῶν
ἐπανήρχαστο ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζες τὴν ἀδυναμίαν μου, μοὶ ἐκό-
μισας δῶρον ἐν τῶν μικρῶν ἐκείνων πηλίνων ἀγαλματίων, τὰ ὅποια ἀνευ-
ρίσκονται ἐν τοῖς τάφοις τῆς Βοιωτίας πρὸς τὴν Τανάγραν, μίαν τῶν
θελκτικῶν ἐκείνων πλαγγόνων, αἵτινες ἀφ' οὗ διήλθον δυσχίλια ἔτη ὑπὸ
τὴν γῆν, ἐξοπνῶσιν αἴφνης, δροσερχὶ καὶ χαρίεσσα, ὡς αἱ παρθένοι ἐκεῖ-
ναι τοῦ μύθου, αἵτινες ἀπεναγκάσθησαν εἰς τὸ βάθος σπηλαίου ὑπὸ μάγου.
ὦ! πῶς ὅλα τὰ κομψοτεχνήματά μου τῆς Σινικῆς, τῆς Ἰαπωνίας καὶ
τῶν Σέρων μοὶ ἐφάνησαν ὡρὰ καὶ ἀκουρὰ πλησίον τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ
θησαυροῦ! Τὴν ἐθαύμαζον ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἐν ἐκστάσει, οὐδ' οἱ ἐμ-
παιγμοὶ σου μὲ ἀπέσπων αὐτῆς. Τὴν βλέπω ἀκόμη ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς ἐστίης
καὶ οὐδὲ ἡ μικροτέρα πτυχὴ τοῦ χιτῶνός της ἐξηλείφθη τῆς μνήμης μου!
Ἦτον ὀρθὴ, ἀσκεπὴς, λεπτὴ ἐπίχρυσος ταινία ἀνύφου τοῦς μεταξίνους
αὐτῆς πλακάρους, ἐπιχαρίτως δεδεμένους περὶ τὴν κεφαλὴν ὅθεν διεσπεί-
ροντο δραπέται τινὲς βόστρυχοι. Οἱ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ της ὑπὸ τὰς καστ-
νάς βλεφαρίδας καὶ τὰ ἡμιχαίνοντα ῥόδινα χεῖλη ἐξέχεον ἀδέσβαιον ἄρωμα
εὐγενείας καὶ ἀγχιότητος. Ὅλον τὸ σῶμα καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ βραχίονες
περικαλύπτοντο ὑπὸ λεπτοῦ χιτῶνος λευκοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διήρχοντο
ἀπὸ δεξιῶν πρὸς ἀριστερὰ αἱ πτυχαὶ ῥοδόχρου ἱματίου τόσοι λεπτοφυεῖς